

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ԲՈՒՀԵՐԻՆ ԱՌՑԱՆՑ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ
ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԻՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԵՐԵՎԱՆ 2020

Կրթության որակի ապահովումն առօրյայում ինքնին աշխատատար և միասնական ջանքեր պահանջող գործընթաց է: Առցանց ուսուցման պարագայում այն առավել մեծ ջանքեր ու նորարարական մոտեցում է պահանջում:

Նոր կորոնավիրուսի համավարակի պայմաններում աշխարհն արտառոց իրավիճակում է հայտնվել: Ստեղծված իրադրությունը մեծ մարտահրավեր է ոչ միայն պետությունների, տնտեսության, առողջապահական համակարգի, այլ նաև կրթական համակարգի համար:

Երկրում հայտարարված արտակարգ դրության պայմաններում բուհերը ստիպված են առցանց սկզբունքով ուսուցում իրականացնել՝ ապահովելու իրենց ուսանողների կրթության անընդհատությունը:

Ուսուցման առցանց իրականացումը ենթադրում է նոր մոտեցումներ նաև որակի ապահովման ոլորտում: Բուհը այս պայմաններում էլ շարունակում է մնալ կրթության որակի պատասխանատուն:

Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոնը (ՈԱԱԿ), հաշվի առնելով ստեղծված իրավիճակի մարտահրավերները և միասնական լուծումներ գտնելու անհրաժեշտությունը, մասնագիտական ուսումնական հաստատություններին գործընկերային աջակցություն ցուցաբերելով՝ առաջարկում է առցանց ուսուցման որակի ապահովման որոշ ուղենիշներ՝ հիմնված միջազգային մոտեցումների վրա:

Մինչ այժմ բուհերն այս կամ այն չափով կիրառում էին առցանց ուսուցման տարատեսակ գործիքներ՝ որպես լրացում լսարանային դասավանդմանը: Ամբողջությամբ առցանց ուսուցումը և գնահատումը փորձություն են ինչպես դասախոսների, այնպես էլ բուհերի համար, որոնց կանոնակարգերն ու քաղաքականությունները որպես կանոն առցանց ուսուցման վերաբերյալ համապատասխան դրույթներ չունեն:

Սույն ուղենիշները կոչված են միասնական մոտեցում ձևավորելու դասավանդման և գնահատման ձևերի փոփոխության, ուսանողների առաջընթացի գնահատման և ավարտական աշխատանքների հարցերում՝ ստեղծված իրավիճակում հիմնական նպատակը համարելով ուսումնառության վերջնարդյունքների ձեռքբերման խնդիրը:

Շեշտենք նաև, որ այս իրավիճակը բուհերի համար մարտահրավեր լինելուց բացի, առցանց ուսուցում իրականացնելու հսկայական փորձի ձեռքբերման հնարավորություն է, որը հետագայում հայաստանյան բուհական համակարգի զարգացման ռազմավարական ուղիներից մեկը պետք է դառնա: Ուսուցման այս եղանակը կարող է դառնալ ուսումնական գործընթացն էլ ավելի արդյունավետ կազմակերպելու միջոց, որը հնարավորություն կտա աշխատող և սովորող ուսանողներին ավելի արդյունավետ ներգրավել ուսումնական գործընթացում, իսկ

դասախոսներին՝ լինել ավելի ուսանողակենտրոն՝ ուշադրության կենտրոնում պահելով ուսանողների կարիքները:

1. ԴԱՍԱՎԱՆՊՈՒՄ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ

Ինչպե՞ս կազմակերպել դասավանդումն ու ուսումնառությունն առցանց ուսուցման պայմաններում՝ խուսափելով կրթության որակի վրա բացասական ազդեցությունից:

1. Առցանց ուսուցում իրականացնելիս ցանկալի է հաշվի առնել հետևյալը՝

- Առցանց դասավանդումը և գնահատումը պարզապես վիրտուալ ուսումնական միջավայրում դասախոսություններ տեղադրելը չէ: Այս պարագայում ևս դասավանդումը պետք է պլանավորված և կառուցված լինի նույն պատասխանատվությամբ և մանրամասնությամբ, ինչպես լսարանային դասավանդման ժամանակ: Կարևոր է, որ դասավանդման նոր եղանակը հնարավորինս պահպանի նաև լսարանային ուսուցման առավելությունները:
- Անհրաժեշտ է հստակ նկարագրել ուսանողներից ակնկալվող արդյունքները հաղորդակցման նոր պայմաններում և դրանք համապատասխանեցնել ծրագրի ուսումնառության վերջնարդյունքներին:
- Համոզվեք, որ բոլոր ուսանողներն ունեն համապատասխան սարքավորումներ և հեռահաղորդակցության հնարավորություններ, որոնք անհրաժեշտ են առցանց ուսուցման և ընթացիկ գնահատման մեջ լիարժեք ներգրավվելու համար: Համընդհանուր ինքնամեկուսացման նախազգուշական միջոցառումների պայմաններում ուսանողներն իրենց բնակարաններում կարող են սահմանափակ տարածք ունենալ առցանց աշխատելու համար:
- Անկախ թվային գրագիտության մակարդակից՝ հնարավոր է՝ ուսանողներն ավելի քան երբևէ SS համակարգերից օգտվելու աջակցության կարիք ունենան: Ուստի հարկ կլինի այս հարցերում մասնագետի աջակցությամբ ապահովել հավասարապես բոլորին, ինչպես նաև ստուգել՝ արդյոք համացանցը հասու է ուսանողներին, երբ իրականացվում է առցանց ուսուցում և գնահատում:
- Որակի ապահովման չափանիշները ենթադրում են, որ բուհերը պետք է ունենան բավարար ռեսուրսներ և ուսանողների աջակցության ծառայություններ՝ ապահովելու բարձրորակ կրթություն: Սա վերաբերում է նաև առցանց ուսուցմանը: Անհրաժեշտ է ցուցաբերել ճկունություն. նույնական լուծումները ոչ բոլորին են համապատասխանում:
- Առցանց դասավանդումը գուցե նույնչափ հարմար չլինի բոլոր դասընթացների համար: Անհրաժեշտ է, որ դասախոսական կազմը դասավանդումը հարմարեցնի առցանց ձևին՝ օգտագործելով լրացուցիչ մատչելի մեթոդներ և ռեսուրսներ: Հնարավոր է նաև, որ որոշ դասախոսներ աջակցության կարիք ունենան այս հարցում:
- Կան բազմաթիվ ուղեցույցներ, որոնք ներկայացնում են, թե ինչպես կարելի է ուսուցումն իրականացնել առցանց ծրագրերի միջոցով: Անհրաժեշտ է

դասախոսական կազմին հասանելի դարձնել այդ ուղեցույցները, ինչպես նաև կազմակերպել վերապատրաստումներ և փորձի փոխանակման միջոցառումներ:

2. ԿՐԵԴԻՏ, ԱՌԱՋՆԹԱՑ ԵՎ ԴԱՍՇՆԹԱՑԻ ԱՎԱՐՏ

2. Ցուցաբերելով ճկուն մոտեցում՝ դասընթացին տրվող կրեդիտների ներքին համամասնությունը կարելի է փոխել՝ ավելի շատ ժամանակ տրամադրելով ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքին, ընթացիկ գնահատմանը և աջակցող խորհրդատվություններին:

3. Դասախոսները պետք է վերաիմաստավորեն ուսումնառության վերջնարդյունքները յուրաքանչյուր դասընթացի համար: Դրանք պետք վերապլանավորվեն այնպես, որ առցանց ուսուցման պայմաններում ուսանողներն իրատեսական հնարավորություն ունենան հասնելու ակնկալվող վերջնարդյունքներին և վաստակելու համապատասխան կրեդիտները:

4. Առցանց ուսուցմամբ առաջացած խոչընդոտներին ինչ լուծում էլ բուհը տա, մինչև վերջնական որոշում կայացնելը հարկավոր է խորհրդակցել ուսանողների հետ՝ առցանց եղանակով:

5. Անհրաժեշտ կլինի իրականացնել ուսանողների և դասախոսների ծանրաբեռնվածության գնահատում՝ հետազայում լրացուցիչ դասընթացներով լրացնելու դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման հնարավոր բացերը:

6. Որոշ դասընթացներ պահանջում են սահմանված քանակությամբ գործնական ժամեր կամ գնահատման հատուկ մեխանիզմներ: Այդ պատճառով հարկ է վերապլանավորել ծրագիրն այնպես, որ իրավիճակի կայունացումից հետո ուսանողները հնարավորություն ունենան ձեռք բերել սահմանված պրակտիկ հմտությունները հարակից առարկաների կամ ուսումնական այլ գործունեության միջոցով (ավարտական կուրսերի համար հատուկ մոտեցման կարիք ունեն միայն ավարտական քննությունները):

3. ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ՀԵՏԱԴԱՐՁ ԿԱՊ

Գնահատման համակարգում ցանկացած փոփոխություն անդրադառնում է որակի ապահովման բազմաթիվ ոլորտների վրա՝ գնահատման համակարգի կառուցվածքին, կանոնակարգերին, բողոքարկմանը, քաղաքականությանը: Գնահատման համակարգում փոփոխություններից բխող վերափոխումները մի շարք ոլորտներում ակնհայտ են: Բայց հարկավոր է հաշվի առնել հետևյալը.

7. Անհրաժեշտ է ապահովել քաղաքականության, ընթացակարգերի և կանոնակարգերի ճկուն կիրառում՝ հաշվի առնելով չնախատեսված կամ մեղմացնող հանգամանքները: Ամբիոնները և որակի ապահովման կենտրոնները միասին կարող են մշակել ծրագրերի իրականացման որոշակի անցումային ռազմավարություն:

8. Գնահատման այլընտրանքային մեթոդներ մշակելիս հարկավոր է հաշվի առնել, որ ուսանողները պետք է հասնեն ծրագրով սահմանված վերջնարդյունքներին: Եթե նման հնարավորություն չկա, կարելի է հետաձգել դա՝ թողնելով մոտակա իրատեսական ժամանակի համար: Այդ ամենը պետք է անել համակարգված:

9. Եթե ձեր կանոնակարգերը կամ քաղաքականությունները չեն ապահովում բավարար ճկունություն, կարիք կա դրանք վերանայել: Հարկ կլինի առանձնացնել աշխատակազմի այն մասնագետներին, որոնք կկարողանան արագ մշակել անհրաժեշտ փոփոխությունները և դրանք հաստատել առցանց հանդիպումների ժամանակ:

10. Եթե խմբի մեծության կամ այլ պատճառներով հնարավոր չէ գնահատել ուսանողին, ապա հարկավոր է ջանքեր գործադրել առաջարկելու այլընտրանքային մեթոդներ, որոնք համապատասխանում են դասընթացի/մոդուլի ուսումնառության արդյունքներին՝ օգտագործելով աջակցող ներուժ (ասպիրանտներ, մագիստրանտներ):

11. Գնահատման ռազմավարությունը վերանայելիս կարելի է վերաբաշխել ուսանողների հանձնարարությունները: Օրինակ՝ հիմա ուսանողները կարող են կենտրոնանալ տեսական բնույթի կուրսայինների, անհատական ծրագրերի, ինքնուրույն աշխատանքների վրա, իսկ որոշ առաջադրանքներ կարող եք թողնել հետագային և անգամ տեղափոխել հաջորդ կիսամյակ: Բաց թողնվածը լրացնելու համար հետագայում կարելի է համագործակցել հարակից առարկաների դասախոսների հետ: Այս պարագայում շատ կարևոր է համագործակցային մոտեցումը և հստակ հաշվարկը:

12. Պատրաստ եղեք ընդունելու սովորականից շատ բողոքարկումներ: Մանչանակում է, որ բողոքներն ընդունող և քննող մասնագետները պետք է պատրաստ լինեն ծագած ցանկացած խնդրի վերաբերյալ արդար և հետևողական որոշում կայացնելուն: Այստեղ ևս ակնկալվում է հատուկ կարողություններով անձնակազմի ընտրություն:

13. Այս բոլոր դեպքերում շատ կարևոր է համագործակցությունն արտաքին և ներքին շահակիցների հետ: